

לונדון, 27.9.38

משה ואליעזר -

צר לי שבשעה הרח-שואה זו עלי לטפל בדבר שיש בו צד אישי, אולם ההכרח לא יגונה.

ב-12 לח"ז קיבלתי מאליהו העחק שיחתו עם יוניצ'מן ועוד מי שהוא מהבריונים. כתבתי לו שאני מחננד לכל מו"מ והסכם כל זמן שהמפלגה הרוויז. וז'בו. בראשה לא קיבלו עליהם משמעתה הפוליטית של ההס' הציונית. לא אחזור כאן על נימוקי, כי אני מניח שאליהו הראכט את המכתב.

ב-14 לח"ז קיבלתי מכתב שני מאליהו (מיום 10.9.38) שנשלח לי מקהירו, שממנו ראיתי לתמהוני שהמו"מ נמשך ועומדים כבר לפני חתימה או חתמו כבר. כתבתי שנית לאליהו, וגם סלגרפתי לו בו ביום: "מחננד בהחלט למו"מ ולהצעה ההסכם. עכב המשכו. אוורנחין נימוקי". לא קיבלתי כל חשובה.

ב-20 לח"ז קראתי בבולטין של יסא טלגרמה מהארץ ש"אחרי מו"מ שנמשך כל הקיץ הגיעה ההס' הציונית וההס' הציונית החדשה בלילה האחרון לידי הסכם טנטטיבי לשותף פעולה בהגנה הישוב. ההסכם יקבל חוקף לאחר שוולדימיר ז'בו יתן הסכמתו לסעיפי הבטחון".

סלגרפתי מיד באותו בוקר לאליהו: "יסא מודיעה הסכם נכרת. טלגרף מיד הנכון. אני רואה בזה הפרת משמעת חמורה ואסיק כל המסקנות". גם הוספתי מכתב חדש לאליהו. בשובי מפרים מצאתי על שולחני (ב-23 לח"ז) טלגרמה מאליהו שיצאה מחל-אביב ביום 21 לספטמבר בזו הלשון: "הושג הסכם פרלמינרי, צריך להחתם בעוד שבועיים. אם הרצה למנוע עליך לבוא. אם נגיע להסקת מסקנות (?) אבטל חתימתי ואחפטר. פרטים והערכה כתבתי שלשום והיום".

מיד הברקתי חשובה לאליהו: "לא אוכל השבועים לעזוב לונדון. אם לא נחתם - אל

תחתום, אם חתמת - תבטל החתימה. אוורן טופס ההסכם".

אחפול קיבלתי מכתב מאליהו (מיום 20.9.38) שבו הוא כותב לי שהיתה לו הרגשה שהתייעץ

אחי בענין זה, מכיוון שסיפר לי על שיחתו עם זבו בלונדון, שהוא תושב שאני טועה

בהערכתי, "ושניסה לעכב את המו"מ אולם היה כבר מאוחר". דברים אלה אינם מתיישבים כל כך עם הטלגרמה של אליהו מיום 21 לספטמבר, האומרת "צריך להחתם בעוד שבועיים", שזהו לפי חשבונו בחמשה לאוקטובר.

אבל לא זהו העיקר.

אני אהיה האיש האחרון שירצה בעזיבתו, או שיסכים בנקל להסתלקותו של אליהו מעבודת הבטחון. וכשאליהו סלגרף לי "אבטל חתימתי ואתפטר" לא היה קל לי לענות לו: "חבטל החתימה". אולם בתמימותי חשבתי שחמשה טרם נעשה וראיתי במעשה סכנה חמורה להמשך פעולתנו המדינית, שלפי דעתי היא ~~צמח~~ נטענת בהקופה זו בעיקר על חגבורת כוחנו המזוין מטעם הממשלה בארץ. לפי הכרתי אין שום הנהלה אחראית רטאית לקבל על עצמה הכנסת הבריונים הכפופים למשמעתו הפוליטית של ז'בו - לכוחות המזוינים שאחריותם עלינו. אין אני יודע, איזו אבנטורה פוליטית או צבאית ז'בו. יעשה מחר או מחרתיים. בכל אופן אין חברותו בהנהלה מתיישבת עם מעשה מסוכן וקל-דעת זה.

איני יודע אם מה שעשה אליהו עשה על דעת ההנהלה או על דעתכם. אני מניח שהתיעץ אתכם. חובתו בכל אופן היתה להתייעץ אתכם. אתי לא התייעץ - וההסברה של אליהו במכתבו האחרונה שלדעתו התייעץ אתי - אינה הולמת לא את תבונתו ולא את ישרו של אליהו. במכתבי לאליהו הסברתי דעתי - ולא אחזור על נימוקי הפעם.

אני דורש לעכב ההסכם - עד שאקבל כל החומר (אליהו כותב לי ~~א~~ במכתבו האחרון ששלח לי טופס ההסכם - אבל לא קיבלתי אותו) ואחווה עליו דעתי, ויהיה דיון בהנהלה ואוכל להצביע.

אם המעשה נעשה כבר - והנהלה לא ידעה עליו - הריני חושב שאלה שעשו את המעשה הזה אינם רשאים להשאר בהנהלת עניני הבטחון. אם המעשה נעשה, והוא נעשה על דעת ההנהלה - הריני חייב להודיע לכם שאיני יכול לשאת באחריות לא על המעשה ולא על ההנהלה, ומקומי בהנהלה מתפנה.

אבקש שתלגרפו לי מיד - לאחר שתראו את אליהו וכל מה שכתבתי לו - אם ההסכם בכל

זאת קיים או הוא בטל - או הוא נדחה.

מי יודע אם עוד ימים מרובים אפשר יהיה לנסוע בין מרסיל ובין חיפה וח"א, ואין
טעם להטארוחי מה כאיש פרטי. חברותי בהנהלה נמסכת באוחו רגע שאשמע מכם שהוקם
הסכם כזה - ואל תעכבו אף לרגע מיותר את התשובה.
שלום לכם ולכל החברים - ד.ב.ג.

27.9.38

אמש בשעה שמונה דיבר היטלר. הערב בשמונה - צמברליין. הראשון שעה וחצי, השני -
שבעה רגעים. היטלר נהם, צרח, זעף, חרף, וזלזל, איים והפחיד, גרה והעליב. המון
שומעיו נהם אהו. לא מנהיג-עם - אלא מנהל כנופיה של בריונים וחליינים צרוח ואיים.
צמברליין דיבר ברגש ובקול צרף ובנעימות. הגיד פחות מאשר רצה להגיד, בעצם רק רכז
על הענינים ועל עמדתו. הודיע שהומתע מהתביעות החדשות ורואה אותן כ- *unreasonable*
אבל בדבריו היה לא פחות הוקף ובטחון עצמי, ואם כי איש לא התריע בדברו - היו המונים,
מיליונים, פה ובעולם, אהו בדברו.
אם כי שגה וחטא האיש במדיניותו עד עכשיו, אם גם נכנע (יחד עם צרפת) יותר על המידה -
הוכיח הפעם שאמנם הוא חרד לשלום, אבל מוכן גם למלחמה.

ספק מי יותר ייצג את עמו כנאומים אלה. היטלר כביכול דיבר כשליש יחיד, ואף קול
אחד לא יורס נגדו בגלוי בארצו. צמברליין ימצא מבקרים קשים אבל הדימוקרטיה הייתה
אולי יותר מאוחדת וחבוטא בנאומו של צמברליין - מאשר האימה הסוטליטרית בנאומו של
הפירר.

- - - - -

והכנות למלחמה נעשות בקדחתנות. בציחיה כל הצבא והעם מגויס. בצרפת מגויסים
החזרבות, מפנים פריס; בלונדון חופרים בגנים חפירות הגנה, מחלקים מסכות גז לכל